

เสียงพยัญภาค /r/, /k/, /kh/ และเสียงพยัญภาคอื่นๆ : หลักฐาน ความสัมพันธ์ของภาษาจีนกับภาษาไทยในฐานะภาษาร่วมตระกูล

ดร. เมฆธม สอดส่องภักษ

Abstract

Strong evidence that indicates the relationship of cognate words is the comparative correspondence between languages. This article discusses the comparison of the correspondence of /r/ into /k/ or /kh/, and other sounds in Chinese and Thai languages. The evidence confirms the relationship between Chinese and Thai language including other languages in the Tai language family. This has strengthened the concept of correspondence relations of Chinese – Thai branch in the Sino-Tibetan language family.

การศึกษาเกี่ยวกับคำศัพท์ร่วมเชื้อสายและการจัดแบ่งตระกูลภาษา

ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดแบ่งตระกูลภาษา จำเป็นจะต้องพิจารณาและทำความเข้าใจความสัมพันธ์ของคำศัพท์หลายคำ ที่สำคัญได้แก่ ตระกูลภาษา คำศัพท์พื้นฐาน คำศัพท์ร่วมเชื้อสาย และลักษณะพยัญภาค ซึ่งคำศัพท์เหล่านี้ก็หมายถึงกระบวนการและวิธีการในการพิจารณาความสัมพันธ์ของภาษานั้นเอง ในงานวิจัย เรื่อง การศึกษาภาษาไทยและภาษาไทเปรียบเทียบตระกูลภาษา (สมพงษ์ วิทย์ศักดิ์พันธุ์: 2550) ได้อธิบายความสัมพันธ์ของคำดังกล่าวข้างต้นไว้อย่างชัดเจนและสอดคล้องแล้วว่า ตระกูลภาษา หมายถึง กลุ่มของภาษาที่มีความสัมพันธ์กันทางเชื้อสาย เราสามารถพิสูจน์ได้ว่าภาษาทั้งสองภาษามีความสัมพันธ์ทางเชื้อสายกันหรือไม่ โดยพิจารณาว่าภาษาทั้งสองมีความคล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบหรือไม่ วิธีการที่นักภาษาศาสตร์ใช้พิสูจน์ข้อสงสัยดังกล่าว ได้แก่การเปรียบเทียบคำศัพท์พื้นฐานในหมวดต่างๆ เช่น ศัพท์อวัยวะต่าง ๆ ในร่างกาย ศัพท์เกี่ยวกับเครือญาติ ศัพท์เกี่ยวกับธรรมชาติรอบๆ ตัวมนุษย์ เช่น ดิน น้ำ ลม ไฟ พระอาทิตย์ เป็นต้น และศัพท์เกี่ยวกับกริยาพื้นฐาน เช่น กิน เดิน นอน นั่ง ยืน พุด ฟัง มอง เป็นต้น คำศัพท์ในหมวดดังกล่าวในภาษาทั้งสองที่เรานำมาเปรียบเทียบ จะต้องมีความหมายคล้ายกัน และออกเสียงคล้ายกัน คำศัพท์ดังกล่าวนี้ นักภาษาศาสตร์เชิง

ประวัติเรียกว่า “คำร่วมเชื้อสาย” คำที่ออกเสียงไม่เหมือนกันเลยหรือมีความหมายต่างกันมากเราไม่นำมาเปรียบเทียบในการเปรียบเทียบดังกล่าว นักภาษาศาสตร์มองหา**ลักษณะปฏิภาค**ของเสียง เช่น เสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ว่าในทั้งสองภาษามีความคล้ายคลึงของเสียงเหล่านั้น เป็นการคล้ายคลึงกันอย่างเป็นระบบหรือไม่ ถ้าพบลักษณะปฏิภาคมากพอที่จะเชื่อถือได้เราก็สามารถสรุปได้ว่าภาษาทั้งสองนั้นเป็นสมาชิกของตระกูลภาษาเดียวกันหรือในสเกลที่เล็กลงมาคือเป็นสมาชิกของภาษาเดียวกัน(ภาษาย่อย) ไม่ว่าจะ เป็นกรณีใด ความคิดพื้นฐานของข้อสรุปนี้คือ ภาษาทั้งสองนั้นมีเชื้อสายร่วม หรือสืบสายมาจากบรรพบุรุษเดียวกันนั่นเอง

ความสัมพันธ์ของภาษาไทยและภาษาจีน

เกี่ยวกับการจัดแบ่งตระกูลภาษาของภาษาไทยนี้ นักภาษาศาสตร์มีข้อคิดเห็นแตกต่างกันไปหลายทฤษฎี ความแตกต่างนี้ไม่เพียงเกิดขึ้นในเรื่องของการจัดแบ่งตระกูลภาษา หากแต่ยังเกี่ยวข้องไปถึงชื่อเรียกภาษาด้วย ไม่ว่าจะเป็น ไทย ไท ไต โด ลาว สยาม กัมพู ในภาษาจีนก็เช่นเดียวกัน มีตัวอักษรที่เรียกชื่อภาษาไทยหรือชาวไท อย่างน้อยสี่ตัวขึ้นไป คือ 泰 (tai4) 傣 (dai3) 台 (tai) 暹 (xian1) สำหรับชื่อเรียกภาษา มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้มากมายแล้ว เช่น เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531) ในหนังสือชื่อ “ภาษาถิ่นตระกูลไทย” จิตร ภูมิศักดิ์ (2519) ในหนังสือชื่อ “ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาวและขอมและลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ” สุริยา รัตนกุล (2548) ในหนังสือชื่อ “นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์ : ภาษาตระกูลไท” ผู้อ่านสามารถหาอ่านเพิ่มเติมได้ตามรายการที่ให้ในบรรณานุกรม

แต่สิ่งสำคัญที่จะกล่าวถึงในที่นี้คือ การจัดแบ่งตระกูลภาษาที่แสดงให้เห็นว่าภาษาไทยและภาษาจีนมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน ผู้เขียนจะเรียกตาม สุริยา รัตนกุล (2548: 1-14) ที่ว่าคำว่า “ไท” เป็นคำที่เป็นกลางมากที่สุด ในบทความนี้จึงจะเรียกตามว่า “ภาษาตระกูลไท” ยกเว้นการอ้างอิงข้อความคิดของนักวิชาการท่านอื่น จะคงคำเรียกตามที่อ้างมา ส่วนภาษาไทยมาตรฐานเป็นภาษาไทยที่มี ย. บางตำราเรียกว่าภาษาไทยกรุงเทพ ในบทความนี้เรียกว่า ภาษาไทย

ภาษาไทยเป็นตระกูลย่อยภาษาหนึ่งในตระกูลภาษาใหญ่ จีน-ทิเบต ซึ่งภาษาตระกูลจีน – ทิเบตนี้ เป็นตระกูลภาษาที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย แบ่งออกเป็น 4 สาขา คือ (1) สาขาภาษาจีน (2) สาขาภาษาไทย (3) สาขาแม้วเย้า (4) สาขาทิเบตพม่า (เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2531: 2) อย่างไรก็ตามนักภาษาศาสตร์หลายท่านเรียกชื่อตระกูลภาษานี้แตกต่างกันไป อย่างเช่น เกรียสัน Grierson (1903: 28) เรียกวมเป็นตระกูลเดียวกันกับภาษาจีนว่าตระกูลภาษาไทยจีน (Siamese-Chinese family) เบนเนดิก (Benedict. 1975: 576-601) เรียกว่า ออสโตร – ไทย (Astro-Tai) เพราะเห็นว่าเป็นสาขาหนึ่งของตระกูลออสโตรเนเซียน ต่อมามีการตั้งชื่อตระกูลภาษาไทยอีกหลาย

ชื่อด้วยเหตุผลต่างๆ เช่น บ้างเรียกว่า ตระกูลภาษาไทย ตระกูลภาษาไต แยกออกมาเป็นตระกูลภาษาใหญ่ต่างหาก บ้างเรียกว่าตระกูลคำไต (KamTai family) และ ภาษาไดอิก (Daic) โดยรวมภาษาไทยถิ่นต่างๆที่พูดในประเทศต่างๆ 8 ประเทศเป็นตระกูลเดียวกันหมด เบนเนดิก (Benedict. 1942: 576-601) ได้ตั้งชื่อตระกูลภาษานี้ใหม่ว่า ตระกูลภาษาไทยกะไต (Tai Kadai) เพื่อให้ครอบคลุมถึงภาษาไทยถิ่นที่พูดอยู่ที่เกาะไหหลำ อ่าวตังเกี๋ย และภาษากลุ่มตระกูลภาษาไทยที่พูดอยู่ที่ประเทศจีน และเวียดนามทั้งหมด

นอกจากนี้ยังมีการแบ่งภาษาตระกูลไทโดยยึดเกณฑ์ต่างๆกัน เช่น พระยาอนุমানราชชน (เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2531: 61; อ้างอิงจาก พระยาอนุমানราชชน. 2517) เป็นการจัดแบ่งโดยยึดหลักภูมิศาสตร์ ก็กล่าวถึงกลุ่มภาษาไทย-จีน คือภาษาไทยที่พูดอยู่เขตประเทศจีนบริเวณกวานสี ไกวเจา กวางตุ้ง เช่นภาษาไทยลาย ไทยลู่ ไทยย้อย ไทยไท้ ไทยนุง ผลงานของนักวิชาการชาวจีน หลี่ ฟาง กุ้ย (Li Fanggui) (Li. 1959) ที่ใช้หลักเกณฑ์ทางภาษา คือเกณฑ์ทางการกระจายคำศัพท์ ลักษณะทางเสียงและพัฒนาการทางเสียง ในการแบ่งกลุ่มภาษาไทยก็ชี้ให้เห็นความเกี่ยวข้องของภาษาไทยที่พูดอยู่ในประเทศจีนกับภาษาไทยกลุ่มอื่นๆ ด้วยเช่นกัน

ยังมีนักภาษาศาสตร์อีกหลายท่านที่ศึกษาภาษาตระกูลไท และจัดให้ภาษาที่พูดอยู่ในประเทศจีน หรือภาษาที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาจีนเป็นสมาชิกในภาษาตระกูลไท เช่น เฮิร์ทแมน (Hurtmann. 1986) จัดแบ่งภาษาไทยเฉพาะกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ของ หลี่ ฟาง กุ้ย เป็นกลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ตอนล่าง ตอนกลางและตอนบน กลุ่มตะวันตกเฉียงใต้ตอนล่างนี้ครอบคลุมไปถึงตอนใต้สุดของตะวันตกเฉียงใต้ของจีน และยังมีนักภาษาศาสตร์ในยุคต่อจากหลี่ ฟาง กุ้ย อีกหลายท่าน เช่น บราวน์ เจตน์ และแซมเบอร์เลน ก็ได้ดำเนินรอยตาม หลี่ ฟาง กุ้ย โดยในการจัดแบ่งภาษาตระกูลไทล้วนมีความเกี่ยวข้องกับภาษาตระกูลจีน หรือเป็นภาษาที่พูดอยู่ในประเทศจีนทั้งสิ้น (Brown. 1965 ; Gedney. 1972 ; Chamberlain. 1972) ขณะที่เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2531) นักวิชาการภาษาตระกูลไทยได้จัดแบ่งภาษาตระกูลไทยออกเป็น “กลุ่มไท” โดยรวมภาษากลุ่มไทสยามและลาวไว้ในกลุ่มเดียวกัน และ “กลุ่มไต” รวมภาษาไตยวน ไตหลวง ไตจีนไว้ด้วยกัน จากข้อมูลการศึกษาและการจัดแบ่งภาษาตระกูลไทจะเห็นว่าภาษาไทยมีร่องรอยความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับภาษาจีนอยู่

ตามทรรศนะของนักวิชาการจีน จัดภาษาไทยอยู่ในภาษาตระกูลจีนธิเบต สาขาภาษาดังไถ สาขาย่อยภาษาไต (梁敏, 张均如. 1996: 7) และเพื่อยืนยันว่าภาษาไทยจัดอยู่ในภาษาตระกูลจีน-ธิเบต ตลอดจนการสนับสนุนแนวคิดเรื่องคำศัพท์ร่วมเชื้อสาย เพื่อนำไปสู่ข้อสรุปให้เห็นถึงความสัมพันธ์ว่าเป็นภาษาในตระกูลภาษาเดียวกัน การศึกษาเรื่องคำศัพท์ร่วมเชื้อสายภาษาไทยจีนจึงเป็นความสนใจของนักภาษาศาสตร์และนักศึกษารวมทั้งไทย-จีนมาช้านาน

ผลงานที่สำคัญที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ของภาษาไทยและภาษาจีน โดยวิธีการเปรียบเทียบคำศัพท์ เช่น คอนเรตี และ วัลฟ (龚群虎, 2002: 5; อ้างอิงจาก Conrady;& Wulff) ได้รวบรวมคำศัพท์ที่เป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสายภาษาไทย-จีนกว่า 200 คำ ประพิน (Manomaivibool, 1975) รวบรวมคำศัพท์ภาษาจีนยุคกลางประวัติศาสตร์ที่สันนิษฐานว่าเป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสายไทยจีนถึง 600 คำ นักวิชาการชาวจีน หลี่ ฟาง กุ้ย (李方桂, 1976) ได้รวบรวมคำศัพท์ร่วมเชื้อสายระหว่างภาษาจีนกับภาษาในสาขาภาษาไท(ไต) ร้อยกว่าคำ และงานวิจัยชิ้นล่าสุดที่สนับสนุนแนวคิดคำศัพท์ร่วมเชื้อสายไทยจีนคือ ผลงานของ กง ฉวิน หู่ (Gong Qunhu) (龚群虎, 2002) ผลการวิจัยนี้เปรียบเทียบคำศัพท์ภาษาไทยกับภาษาจีน และชี้ให้เห็นวิวัฒนาการความสัมพันธ์ของภาษาไทยและจีนในแต่ละยุค แบ่งเป็น 3 ช่วงคือ (1) คำศัพท์ร่วมสายเลือดภาษาไทยจีนซึ่งหมายถึงคำศัพท์ที่เคยเป็นภาษาเดียวกันมาตั้งแต่อดีต (2) คำศัพท์ที่มีการถ่ายเทซึ่งกันและกันในยุคสองพันปีลงมา (3) คำศัพท์ที่ภาษาไทยยืมมาจากภาษาจีนในยุคที่ชาวจีนอพยพมาตั้งถิ่นฐานในประเทศไทยในระยะร้อยสองร้อยปีมานี้

การศึกษาเกี่ยวกับเสียงปฏิภาคในภาษาตระกูลไท

ในหนังสือชื่อ ภาษาไทยถิ่น (วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, 2551: 1-10) กล่าวถึงลักษณะเด่นของภาษาถิ่นตระกูลไทหลายประการ เช่น ไม่มีคำที่เริ่มต้นด้วยเสียงสระ มีคำศัพท์ใช้ร่วมเชื้อสาย (Cognate words) พยัญชนะควบกล้ำไม่เกิดท้ายพยางค์ โครงสร้างพยางค์ประกอบด้วย หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ โครงสร้างของประโยคประกอบด้วย ประธาน+กริยา+กรรม เป็นคำศัพท์โดด ๆ สำเร็จรูปภายในตัวเอง ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูป มีการใช้ลักษณะนาม **ประเด็นสำคัญอย่างหนึ่ง คือมีเสียงปฏิภาค (Correspondence) ของระบบเสียงต่างกันอย่างมีกฎเกณฑ์**

ลักษณะปฏิภาคที่นักภาษาศาสตร์ใช้อธิบายลักษณะทางรูปภาษาที่เหมือนกันของภาษาที่มีความสัมพันธ์กันตรงกับภาษา อังกฤษว่า Correspondence ซึ่งในพจนานุกรม **A Dictionary of Linguistics and Phonetics** (Crystal, 1997: 96) ให้ความหมายของคำว่า correspondence ว่า “A term used in linguistics to refer to any similarity of form between words or structure in related language”.

ผลงานการศึกษาภาษาตระกูลไทโดยใช้เกณฑ์เสียงปฏิภาคในประเทศไทย มีที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต เป็นการศึกษาภาษาถิ่นตระกูลไทที่พูดอยู่ในประเทศไทย ได้แก่ วิทยานิพนธ์เรื่อง ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดลพบุรี : การศึกษาคำศัพท์และเสียงปฏิภาค ชุด ช-จ-ช (ลัดดาวัลย์ ชัยสกุลสุรินทร์, 2538) เป็นการศึกษาคำศัพท์และเสียงปฏิภาคชุด ช-จ-ช ศึกษาการกระจายของภาษาไทยถิ่นกลาง ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยถิ่นอีสานในจังหวัดลพบุรี วิทยานิพนธ์เรื่อง A Comparative study of the phonology of six Tai dialects

spoken in Amphoe Tha Tako, Changwat Nakhon Sawan (Wilailuck.. 1986) เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษา คือ ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแจ้ว ลาวพวน และลาวโซ่ง ในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ โดยศึกษาเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนและต่างของเสียงในภาษาไทยทั้ง 6 ภาษาดังกล่าว

ผลงานการศึกษาเปรียบเทียบภาษาไทยที่พูดอยู่ในและนอกประเทศไทยโดยใช้เกณฑ์เสียงปฏิภาค มีวิทยานิพนธ์เรื่อง Further classification of Southwestern Tai “P” group languages (Robinson. 1994) เป็นการศึกษาการแบ่งกลุ่มย่อยของภาษาไทยตะวันตกเฉียงใต้ กลุ่ม “ป” โดยอาศัยเกณฑ์การปฏิภาคของเสียงบางประการในการจำแนกภาษาต่าง ๆ เหล่านี้ การศึกษาในครั้งนี้ครอบคลุมภาษาไทยที่ Li (1960) จัดไว้ในกลุ่มภาษาไทยตะวันตกเฉียงใต้ และ แชมเบอร์เลน (Chamberlain. 1972) จัดไว้ในกลุ่ม “ป” ได้แก่ ภาษาไทเมา ภาษาไทเหนือ ภาษาไทยคำตี้ ภาษาไทยลื้อ ภาษาไทใหญ่ ภาษาไทซิ่น ภาษาไทยวน ภาษาไทขาว ภาษาไทดำ และ ภาษาไทแดง และบทความอีกหนึ่งเรื่อง ชื่อ เสียงปฏิภาคระหว่างภาษาไตเมา ไตคำตี้และลานนา (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ. 2528) ก็เป็นการเปรียบเทียบภาษาไทยที่พูดอยู่ในประเทศไทยและนอกประเทศไทยโดยใช้เกณฑ์เสียงปฏิภาคเช่นกัน

ส่วนการเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาในประเทศจีน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การใช้เกณฑ์เสียงปฏิภาคระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนยังสำรวจไม่พบ แต่มีหนังสือพจนานุกรมและบทความของนักวิชาการที่สำคัญสองท่านคือ สมทรง บุรุษพัฒน์ และปราณี กุลละวณิชย์ หลากหลายผลงานที่เกี่ยวข้องกับภาษาไทยกับภาษาตระกูลจีน-ทิเบต เช่น ภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติกัม-ไท (จ้วง-ตัง) (สมทรง ;และคนอื่นๆ. 2539) แนะนำชนชาติไท-กะได (สมทรง บุรุษพัฒน์; เอ็ดมันสัน, เจอรี่ เอ; และ ชินนอท, มีแกน. 2541) พจนานุกรมกัม-จีน-ไทย-อังกฤษ (สมทรง บุรุษพัฒน์; สุมิตรา สุรัตน์เดชา; และย้ง, ฉวน. 2543) วรรณกรรมของชนชาติกัม-ไท (จ้วง-ตัง) ในประเทศจีน (สมทรง บุรุษพัฒน์; โจว, กั้วเหยียน. 2543) พจนานุกรมสุย-จีน-ไทย-อังกฤษ (สมทรง บุรุษพัฒน์; เวย, เอ็ดมันสัน, 2546) พจนานุกรมมอ-จีน-ไทย-อังกฤษ.(สมทรง บุรุษพัฒน์; เวน, มิงยิง ;และ เวน, ยิง. 2546) พจนานุกรมจ้วงเหนือ-จีน-ไทย-อังกฤษ (สมทรง บุรุษพัฒน์; ฉิน, เซียวหาง. 2549) การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาตระกูลไท-กะได.(สมทรง บุรุษพัฒน์; โจว, กั้วเหยียน. 2552) Northern Zhuang Chinese English Dictionary (Burusphat. 2006) พจนานุกรมจ้วงใต้-ไทย (ปราณี กุลละวณิชย์. 2535) ศัพท์ไท 6 ภาษา (ปราณี กุลละวณิชย์; วิทยา จิโรจน์กุล; และ กัลยา ติงศภัทย์, ม.ร.ว. (2527) ผลงานเหล่านี้เป็นหลักฐานคลังคำศัพท์ที่ใช้ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ของภาษาตระกูลไทได้อย่างวิเศษ

เสียงพยัญชนะ / r / - / k /, / kh / และเสียงอื่นๆ ระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย

ประเด็นหลักที่จะนำเสนอในบทความนี้คือ เสียงพยัญชนะ /r/-/k/, /kh/ ระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย เนื่องจากสังเกตเห็นว่า คำภาษาจีนที่ขึ้นต้นด้วยเสียง /r/ ที่ปรากฏในพจนานุกรมไทย - จีน (เถียรชัย เอี่ยมวรเมธ. 2541) มากกว่าครึ่งของรายการคำทั้งหมด สามารถหาคำในภาษาไทยที่มีความหมายเดียวกันหรือสัมพันธ์กัน มีพยัญชนะต้นเป็นเสียง /k/ หรือไม่มีเสียง /kh/ ดังข้อมูลต่อไปนี้

คำจีน		คำไทย	
อักษรจีน	เสียงอ่าน	kh	k
髻	ran2	เคว	
冉	ran3	ขน (อ่อนลู่ลง)	
嚷	rang3	ครึก (โครม)	
攘	rang2	ขจัด	
瓤	rang2	คลุม	
穰	rang2	(ต้น) ข้าว	
壤	rang3	เขต	
攘	rang3	ขยับ (ไล่)	
让	rang4	ขอ	
攘	rang4	ดู คลอง	
扰	rao3		กวน
娆	rao3		กวน
绕	rao4	ขด	
惹	re3		ก่อ
唱啞	re3	คววระ	
热	re4	คุ (ร้อน)	
人	ren2	คน	
壬	ren2		เก้า
仁	ren2		การุณย์
忍	ren3		กลั่น
荏	ren3	ค่อย	
稔	ren3	คุ้น	
刃	ren4	คม	
任	ren4	ขึ้น	
刖	ren4		
饪	ren4	(ทำกับ) ข้าว	
妊	ren4	ครรภ์	
纫	ren4	สน (เข็ม)	
扔	reng1	ขว้าง	
仍	reng2	(ยัง) คง	
日	ri4		กลางวัน
戎	rong2		กำลัง, กอง
荣	rong2	เขียว(รุ่งเรือง)	
茸	rong2	ขน (ขนอ่อน) เขา (กว้าง)	
蓉	rong2		(อด) กลั่น
绒	rong2	ขน (ขนอ่อน ขนปุย)	
溶	rong2	ละลาย (ละลาย)	

熔	rong2	หลอม (เคล้า)	
融	rong2	เคล้า	
冗	rong3		เกิน
糝	rong3	ขน (เส้นเล็กแต่อ่อนนุ่ม)	
揉	rou2	คลึง	
揉	rou2	คลุก	
糝	rou2	ขอบ (วงล้อเกวียน)	
如	ru2	คล้าย คล้าย	
茹	ru2		กิน
儒	ru2	ขงจื้อ	
蠕	ru2	ขยุกขยิก	
汝	ru3	คุณ (สรรพนาม)	
乳钵	ru3 bo1		โกร่ง(บดยา)
辱	ru3	ข่ม	
郇	ru3	ภูเขา	
入	ru4	เข้า	
沮洳	ru4	คร่ำ	
坐蓐	ru4	คลอດ (อยู่ไฟ)	
授	rua2	(ใกล้) ขาด	
綏	ruí2	ขน (ผู้ที่ประดับหมวก)	
蕤	ruí2	เขี้ยว	
蕊	ruí3		เกสร
蕤	ruí3	คล้าย (ผู้ลง)	
汩	ruí4	คั่ง	
杌	ruí4	เข้า (กันไม่ได้)	
瑞	ruí4	(มง) คล	
锐	ruí4	คม	
润	run4	ค่า (ค่าใช้จ่าย)	เกลี้ยง เกลา
授	ruo2	คลึง ขยี้	
若	ruo4	คล้าย	
若	ruo4	คุณ (สรรพนาม)	
弱	ruo4	ขาด	

ในพจนานุกรมจีน – ไทยเล่มดังกล่าวนี้ คำ (อักษร) ที่ออกเสียงพยัญชนะต้นเป็นเสียง /r/ มีทั้งหมด 133 คำ (อักษร) ในจำนวนนี้ ตรงกับคำภาษาไทยที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียง /kh/ 56 คำ และเสียง /k/ 14 คำ รวมทั้งสิ้น 70 คำ คิดเป็น 52%

หากใช้เกณฑ์เสียงปฏิภาคเป็นข้อยืนยันความสัมพันธ์ระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย ไม่เพียงพบเฉพาะเสียง / r / - / k /, / kh / เท่านั้น ยังมีคำที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะปฏิภาคระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทยเสียงอื่น ๆ อีกมาก และคาดว่าเป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสายด้วย ซึ่งต้องศึกษาให้ลึกซึ้งต่อไป ในที่นี้จะให้ข้อมูลพอเป็นตัวอย่างดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 : ตัวอย่างคู่คำภาษาจีนกับภาษาไทยที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กันแบบปฏิภาค			
คู่เสียงปฏิภาคระหว่างภาษาจีนกับ ภาษาไทย (Pinyin - Thal)	ภาษาจีน		ภาษาไทย
	อักษร	เสียงอ่าน	
/a - k/	碍	ai4	กีด
	诨	an1	แก้ง
	按	an4	กด
	熬 熬	ao1 ao2	แกง ก้าม
/b - ph/	摆	bai3	แบ้
	败	bai4	พาย
	板	ban3	แผ่น
	伴 布	ban4 bu4	เพื่อน ผ้า
/c. ch - r/	参	can1	ร่วม
	槽	cao2	วาง
	缠	chan2	รัด
	昌 匆	chang1 cong1	รุ่ง เร่ง
/d - th/	呆	dai1	ทื่อ
	代	dai4	แทน
	待 第,地	dai4 di4	(คอย) ทำ ที่
	豆	dou4	ถั่ว
/f - p/	防	fang2	บ้อง
	放	fang4	ปล่อย
	肺	fei4	ปอด
	分 封	fen1 feng2	ปัน ปิด
/f - ph/	发	fa4	ผม
	翻	fan1	พลิก
	凡	fan2	พื้น
	焚 父	fen2 fu4	เผา พ่อ
/f - b/	房	fang2	บ้าน
	飞	fei1	บิน
	分 疯	fen1 feng1	แบ่ง บ้า
	负	fu4	แบก
/g - h/	干	gan1	แห้ง
	蛤	ge2	หอย
	给	gei3	ให้
	菇 菇	gu1 gu1	เห เห็ด

/h-n/	寒	han2	หนาว
	罕	Han3	น้อย
	沆	hang4	น้ำ
	号	hao4	นาม
/j-k/	鹤	he4	นก
	几	ji3	กี่
	甲	jia3	กระ
	胶	jiao1	กาว
/l-n/	九	jiu3	เก้า
	旧	jiu4	เก่า
	累	lei4	เหนื่อย
	冷	leng3	หนาว
	酪	lao4	นม
/p-p(l)/	塆	leng2	เหิน
	馏	liu4	นึ่ง
	牌	pai2	ป้าย
	攀	pan1	ปีน
	剽	piao1	ปล้น
/p-f/	瓢	piao1	ปลิว
	铺	pu1	ปู
	泡	pao4	ฟอง
	程	pei2	ฟู
	霏	pei2	ฝ่น
/p-b/	漂	piao3	ฟอกขาว
	迸	ping2	ฟอกไหม
	泡	pao1	บิ่ง
	劈	pi3	แบ่ง
	僂	piao4	เบา
/q-kh/	屏	ping2	บิ่ง
	迫	po4	บีบ
	骑	qi2	ขี่
	抹	qia3	เค้น
	浅	qian3	(ดิน) เขิน
/s,sh-kh/	强	qiang2	แข็ง
	求	qiu2	ขอ
	杀	sha1	ฆ่า
	山	shan1	เขา
	上	shang4	ชั้น
/t-d/	秫	shu2	ข้าว
	搜	sou1	ค้น
	弹	tan2	ดีด
	彤	tong2	แดง
	徒	tu2	เดิน
	土	tu3	ดิน

	凶	xiong1	ดู
	玄	xuan2	ดำ
/ z, zh - k /	拶	zan3	กด
	张	zhang1	กาง
	枝	zhi1	กิ่ง
	中	zhong	กลาง
	杼	zhu4	กี่ (ทอผ้า)
/ z, zh - kh /	仄	ze4	แคบ
	斩	zhan3	โค่น
	栈	zhan4	คอก
	针	zhen1	เข็ม
	抓	zhua1	คว้า
/ z, zh - ch /	早	zao3	เช้า
	朝	zhao1	เช้า
	争	zheng1	ชิง
	助	zhu4	ช่วย
	字	zi1	ชื่อ

ข้อมูลคำศัพท์ทั้งตารางที่ 1. และตารางที่ 2. คัดเลือกมาจากพจนานุกรมจีน-ไทย (เถียรชัย เถียรเมธ. 2541) พจนานุกรมฉบับนี้ เรียบเรียงมาจากพจนานุกรมจีนปัจจุบัน《现代汉语词典》ตลอดทั้งเล่มโดยไม่มีการตัดตอนแม้แต่ประโยคเดียว พจนานุกรมจีนปัจจุบันนี้ ได้รับมติคณะรัฐมนตรีแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนให้จัดตั้งคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานฝ่ายวิชาการภาษาระดับประเทศเป็นคณะกรรมการชำระและเรียบเรียงพจนานุกรม และใช้เป็นหนังสืออ้างอิงที่เป็นแบบฉบับภาษาจีนของประเทศ ฉบับที่ตีพิมพ์ล่าสุดคือฉบับปี 2005 รวบรวมคำศัพท์ภาษาจีนในศตวรรษที่ 20 ไว้ครบถ้วนที่สุด โดยตลอดทั้งพจนานุกรม รวบรวมคำศัพท์ทั้งหมด 65,000 คำ

จากข้อมูลคู่เสียงปฏิภาค / r / - / k /, / kh / ในตารางที่ 1. และข้อมูลตัวอย่างเสียงปฏิภาคในตารางที่ 2. สามารถอธิบายลักษณะคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาค ในตารางที่ 3

การอธิบายในตาราง ต้องเข้าใจตรงกันในอันดับแรกก่อนว่า หลักสำคัญที่คำนึงถึงของคำที่เลือกคือมีความหมายเหมือนกัน ส่วนความเหมือนหรือต่างที่จะอธิบายในตาราง จะใช้เครื่องหมายอธิบายความเหมือนและความแตกต่างของส่วนประกอบของคำ ได้แก่ เสียงสระ เสียงพยัญชนะท้าย และเสียงวรรณยุกต์ ดังนี้ +เหมือนกัน ท คล้ายกัน - ต่างกัน ความคล้ายกันตัดสินจาก เสียงสระที่มีความสูงต่ำ หน้าหลัง และรูปปากใกล้เคียงกัน พยัญชนะท้ายที่สามารถคาดเดาได้ว่าการกร่อนเสียงหรือสูญหายวรรณยุกต์ที่มีระดับและการหักเหใกล้เคียงกัน โดยแต่ละความสัมพันธ์ที่เหมือนกัน คล้ายกัน และต่างกันนั้นกำหนดเป็นค่าคะแนน 3 2 และ 1 คะแนนตามลำดับ ผลคะแนนจะชี้ให้เห็นระดับความสัมพันธ์ของคำแต่ละกลุ่ม

ตารางที่ 3 ลักษณะคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาคระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย นำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้ (C) หมายถึงคำภาษาจีน - อักษรจีน - คำอ่านพินอิน - (T) หมายถึงคำภาษาไทย - เสียงอ่านคำไทย - "ความหมาย"										
ตัวอย่างคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาค	สระ			พยัญชนะท้าย			วรรณยุกต์			ค่าความสัมพันธ์
	+	-	±	+	-	±	+	-	±	
(C)张 zhang1 (T) ka:ŋ "กาง" (C)铺 pu1 (T) pu: "ปู" (C)几 ji3 (T) ki: "กี่" (C)板 ban3 (T) phæn "แผ่น" (C)分 fen1 (T) ban "ป็น" (C)胶 jiao1 (T) ka:o "กาว" (C)强 qiang2 (T) khæŋ "แข็ง" (C)中 zhong1 (T) kla:ŋ "กลาง" (C)任 ren4 (T) khn "ขึ้น" (C)上 shang4 (T) khn "ขึ้น, บน" (C)荣 rong2 (T) khi:av "เขียว, รุ่ง" (C)溜 liu4 (T) nŋ "นิ่ง" (C)融 rong3 (T) khon "จน" (C)楞 leng2 (T) no:n "เนิน" (C)房 fang2 (T) ba:n "บ้าน, ห้อง" (C)早 zao3 (T) cha:o "เช้า" (C)抓 zhua1 (T) khwa: "คว้า, จับ" (C)骑 qi2 (T) khi: "ขี่" (C)稔 ren4 (T) khun "คุ้น" (C)仍 reng2 (T) khoŋ "คง" (C)浅 qian3 (T) kho:n "เขิน" (C)仄 ze4 (T) khæ:p "แคบ" (C)求 qiu2 (T) kho: "ขอ" (C)荣 rong2 (T) khi:av "เขียว" (C)匆 cong1 (T) reŋ "เร่ง" (C)昌 chang1 (T) ruŋ "รุ่ง" (C)彤 tong (T) dæ:ŋ "แดง" (C)惹 re3 (T) ko: "ก่อ" (C)焚 fen2 (T) phaw "เผา" (C)霏 fei2 (T) fon "ฝน" (C)忍 ren3 (T) klan "กลั้น" (C)妊 ren4 (T) khan "ครรภ์" (C)屏 ping2 (T) baŋ "บัง"	✓			✓			✓			9
			✓	✓			✓			8
			✓	✓			✓			8
			✓	✓			✓			8
	✓					✓	✓			8
	✓				✓		✓			7
			✓			✓	✓			7
			✓		✓		✓			6
		✓			✓		✓			5
		✓			✓		✓			5
		✓		✓				✓		5

(C)干 gan1 (T) hɛ:ŋ “แห้ง”			✓			✓		✓	5
(C)行 xing2 (T) dɔ:n “เดิน”									
(C)针 zhen1 (T) khem “เข็ม”									
(C)穰 rang2 (T) kha:w “ข้าว”	✓				✓			✓	5
(C)熬 ao2 (T) ka:m “ก้าน”									
(C)缠 chan2 (T) rat “รัด”									
(C)如 ru2 (T) khlay “คล้าย”		✓			✓			✓	3
(C)碍 ai4 (T) ki:t “กีด”									
(C)枝 zhi1 (T) kiŋ “กิ่ง”									

จากตารางสามารถจัดกลุ่มคำเพื่ออธิบายลักษณะของคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาคได้ 6 แบบ ดังนี้ (ลักษณะความสัมพันธในแต่ละกลุ่มนี้จะใช้อธิบายในตารางที่ 4 ด้วย)

แบบที่ 1 ค่าความสัมพันธ 9 คะแนน เหมือนกันทั้ง 3 ส่วน

แบบที่ 2 ค่าความสัมพันธ 8 คะแนน มีลักษณะเหมือน 2 คล้าย 1

แบบที่ 3 ค่าความสัมพันธ 7 คะแนน มีลักษณะความสัมพันธ 2 แบบ คือ เหมือน 2 ต่าง 1 และ เหมือน 1 คล้าย 2

แบบที่ 4 ค่าความสัมพันธ 6 คะแนน มีลักษณะความสัมพันธคือ เหมือน 1 คล้าย 1 ต่าง 1

แบบที่ 5 ค่าความสัมพันธ 5 คะแนน มีลักษณะความสัมพันธ 2 แบบ คือ เหมือน 1 ต่าง 2 และคล้าย 2 ต่าง 1

แบบที่ 6 ค่าความสัมพันธ 3 – 4 คะแนน มีลักษณะความสัมพันธคือ คล้าย 1 ต่าง 2 หรือ ต่างกันทั้ง 3 ส่วน มีเพียงเสียงพยัญชนะต้นที่เป็นเสียงปฏิภาคกัน มีความหมายเหมือนกัน

ในภาษาตระกูลไทมีลักษณะเสียงปฏิภาค /r/ – /k/ – /kh/ หรือไม่ และมีลักษณะอย่างไร?

ข้อมูลจากพจนานุกรมและรายการคำศัพท์ของภาษาไทยหลายๆภาษาเท่าที่ทำได้ ก็พบคู่คำ หรือคู่เสียงที่มีความสัมพันธกันแบบเสียงปฏิภาค /r/ – /k/ – /kh/ เช่นกัน รวมถึงเสียง /h/ ด้วย ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเสียงทั้งสามนี้ ก็เป็นเสียงที่อยู่พื้นฐานเดียวกันหรือใกล้เคียงกันนั่นเอง เป็นการแปรแบบปฏิภาคที่พบเห็นได้ทั่วไปในภาษาที่มีความใกล้ชิดกันในตระกูลภาษาเดียวกัน ต่อไปนี้เป็นตัวอย่างคู่คำที่มีความสัมพันธแบบปฏิภาคระหว่างภาษาต่างๆในภาษาตระกูลไท

ภาษาจ้วงกับภาษาไทย ชาวจ้วงเป็นชนกลุ่มน้อยในจีนที่มีจำนวนประชากรมากที่สุด มีถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงมณฑลกว่างซี เขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงและเผ่าแม้วมณฑลยูนนาน และมีส่วนน้อยกระจายอยู่ในบริเวณต่างๆของมณฑลกว่างตง หูหนาน กุ้ยโจว และ เสฉวน คำเรียกชื่อชาวจ้วงเป็นคำที่ชนกลุ่มนี้ใช้เรียกตนเองว่า “บู๊จ้วง” (布壮) หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนรวมเรียกชื่อ ชนเผ่านี้ว่า “ถง” (仫族) ในปี 1965 ตามชื่อเสนอของโจวเอินหลาย (周恩来) รัฐบาลจีนได้เปลี่ยนชื่อเรียกชนกลุ่มนี้เป็น “จ้วง” (壮) ชาวจ้วงวิวัฒนาการมาจากชาวเยวในสมัยโบราณ มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกลุ่มชนชื่อว่า (西瓯) ลัวเยว (骆越) ในสมัยโจว กลุ่มชนเหลียว (僚) หลี่ เหนี่ยวู่ (鸟浒) ในสมัยฮั่น ถัง และกลุ่มชนถง (仫) ฎ (土) ในสมัยซ่งก่อนที่ราชวงศ์ฉินเรืองอำนาจเข้าครองที่ลึงหนาน (岭南) มีกลุ่มชนกลุ่มหนึ่งอาศัยอยู่ที่ลึงหนาน (ปัจจุบันคือมณฑลกว่างตงและกว่างซี) เป็นสมาชิกในกลุ่มไปเยว (ร้อยเผ่า) กลุ่มย่อยชื่อว่าและลัวเยว กลุ่มชนสองกลุ่มนี้เองวิวัฒนาการมาเป็นชาวจ้วงในปัจจุบัน (เมฆม สอดส่องกฤษ. 2550: 295-301)

ภาษาจ้วงเป็นภาษาที่สังกัดภาษาจ้วง-ไต ตระกูลภาษาจ้วงไต ระบบภาษาอัน-ธิเบต เป็นภาษาของชนชาติจ้วง เป็นสาขาภาษาเดียวกันกับภาษาบู๊อี่ ภาษาไตในประเทศจีน ภาษาไทยในประเทศไทย ภาษาลาวในประเทศลาวและภาษาชานในประเทศพม่า ข้อมูลรายการคำศัพท์ภาษาจ้วงจากหนังสือชื่อ “ชาวจ้วง” (หลี่, ฟู่เซิน; และคนอื่นๆ. 2539: 105-136) ก็สามารถจับคู่คำที่มีความสัมพันธ์กันแบบเสียงปฏิภาคได้ไม่ยากโดยในพจนานุกรมฉบับนี้เปรียบเทียบภาษาจ้วง 2 กลุ่มคือ จ้วงเหนือ คือชาวจ้วงที่ตั้งถิ่นฐานกระจายอยู่ภาคเหนือของมณฑลหูหนานและกุ้ยโจว และภาคเหนือของมณฑลกว่างสี มีประชากรชาวจ้วง 70% ใช้ภาษาสำเนียงอู่หมิงเป็นหลัก จากข้อมูลในรายการคำศัพท์ภาษาจ้วงเหนือ พบว่า เสียง r ในภาษาอู่หมิง เป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง h ของคำในภาษาไทย ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

คำภาษาอู่หมิง /r/ ร่าว หรือ ริว ร้าบ หราม ร้อน หรา

คำภาษาไทย /h/ หัว หู หั่ว หาบ หาม หั้น हा

ภาษาจ้วงใต้กับภาษาไทย (ปราณี กุลละวณิชย์. 2535: 315-328) จ้วงใต้ คือชาวจ้วงที่อาศัยกระจายอยู่ทางตอนใต้ของมณฑลยูนนาน มีประชากรประมาณ 30% ของชาวจ้วงทั้งหมด ใช้ภาษาเตอป่าวเป็นหลัก จากข้อมูลในพจนานุกรม พบว่า เสียง r ในภาษาเตอป่าว เป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง kh ของคำในภาษาไทย ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

คำภาษาเตอป่าว /r/ raux¹ raix rawj reg ryaek ryaengz rywjoij

คำภาษาไทย /kh/ ควัน ขาด คล้าย ควัน แคะ ขาน เข่ง

¹ วิธีการเขียนคำในพจนานุกรมเล่มนี้คือเรียงลำดับจากหน่วยเสียงพยัญชนะหน่วยเสียงสระ และหน่วยเสียงวรรณยุกต์ อักษรที่ปรากฏข้างท้ายคำ z แทนเสียงวรรณยุกต์ 31 j แทนเสียงวรรณยุกต์ 24 x แทนเสียงวรรณยุกต์ 12 q แทนเสียงวรรณยุกต์ 44 h แทนเสียงวรรณยุกต์ 33 คำที่ไม่มีอักษรแทนเสียงวรรณยุกต์ท้ายคำ เป็นเสียงวรรณยุกต์ 52

ภาษาไทยอาหมกับภาษาไทย ชาวไทอาหมตั้งถิ่นฐานอยู่ในรัฐอัสสัมซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ทว่าเป็นดินแดนปลายสุดทางตะวันตกที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไทตั้งถิ่นอาศัยอยู่ กล่าวกันว่ามีคนไทจำนวนหนึ่ง จากอาณาจักรมอรวรที่ตั้งอยู่บนรอยต่อของจีน และสหภาพพม่าในปัจจุบัน อพยพเคลื่อนย้ายมาสร้างอาณาจักรไทอาหมอันยิ่งใหญ่ เหนือลุ่มแม่น้ำพรหมบุตรเมื่อหลายร้อยปีมาแล้ว แต่ภายหลัง เมื่อคนไทอาหมเปลี่ยนมานับถือศาสนาฮินดูไวยชนพินิกาย (Vaisana-Hinduism) ละทิ้งตัวเขียนและภาษาไทย หันมาใช้ภาษาอัสสัมมิลในชีวิตประจำวัน ทำให้คงเหลือเพียงคัมภีร์อักษรโทโบราณบนเปลือกไม้ที่ยังเก็บรักษาไว้ และคำสวดในพิธีกรรมบางอย่างที่สืบทอดต่อมาจวบจนทุกวันนี้ (ดำรงพล อินทร์จันทร์.2546:online) คำที่ภาษาไทยออกเสียงเป็น /h/ ไทอาหมออกเสียงเป็น /r/ ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาไทยอาหม /r/ รัน ร้าย รุก หราบ หว่า หรือ รอก

คำภาษาไทย /h/ หิน หาย หก หาบ ห่า ห่อ หอก

ภาษาถิ่นตระกูลไทย h แทนด้วย r ในภาษาไทยถิ่นอีสาน - ภาษาไทย (เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์. 2531: 1) ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาไทย /r/ รัก ร้อน เรือน รุ่ง เรียน

คำภาษาไทยถิ่นอีสาน /h/ ฮัก ฮ้อน เขื่อน ฮุ้ง เขียน

คำภาษาไทยถิ่นเหนือ /h/ ฮัก ฮ้อน เขื่อน ฮุ้ง(ล่ง) เขียน

เสียงปฏิภาคคู่อื่นๆ ในภาษาตระกูลไท มีลักษณะอย่างไร

ในที่นี้จะยกตัวอย่างเสียงปฏิภาคคู่อื่นๆ ที่พบระหว่างภาษาต่างๆ ในภาษาตระกูลไท เช่น

ภาษาถิ่นตระกูลไทย

c แทนด้วย ch ในภาษาไทยถิ่นเหนือ - ภาษาไทย /ca:ŋ / /cha:ŋ / “ช้าง”

h แทนด้วย ŋ ในภาษาไทยถิ่นใต้ - ภาษาไทย /ha:n / - /ŋa:n / “งาน”

ภาษาไทยพม่ากับภาษาไทย

ชาวไทพม่า หรือ พม่าเกียล คือ กลุ่มคนที่พูดภาษาไทย กลุ่มไทเมอสาายหนึ่ง เดินทางอพยพจากเมืองคังเข้าไปอยู่ในที่อยู่ปัจจุบันคือเมือง โยรหัต ปัจจุบันชาวไทพม่า มีถิ่นที่อยู่อาศัยในรัฐอัสสัม ประเทศอินเดีย ไทพม่า

กออกเสียง ฟ. และ พ. เป็นเสียง พ. /f – ph/ เช่น เรียกไม้ไผ่ว่า ฟ่าก และออกเสียง บ. เป็น ม. /b – m/ เช่น เรียกต้นบอนว่า ม่อน ส่วนเสียง ด. ก็ออกเสียง เป็น น. /d – n/ (สุริยา รัตนกุล. 2548: 22-27; อ้างจาก บรรจบ พันธุมเมธา. 2504: 38)

ภาษาไทยคำศัพท์กับภาษาไทยอาหม ชาวไทคำตี้ เป็นไทที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศอินเดียในแคว้นอัสดัม และในประเทศพม่าตอนเหนือสุด เกอร์ดอนเล่าว่า ภาษาไทคำตี้ใกล้เคียงกับภาษาไทยอาหมมาก ในจำนวนคำภาษาไทยอาหมและภาษาไทยคำตี้ 32 คำที่เกอร์ดอนนำมาเปรียบเทียบกัน ปรากฏว่าเหมือนกันถึง 18 คำ ที่ต่างก็ต่างปะนอย่างเป็นปฏิภาค (Correspondence) ทำให้ตั้งกฎเกณฑ์ได้ เช่น ถ้าออกเสียงพยัญชนะต้น บ. ในภาษาไทยอาหม จะกลายเป็นเสียงพยัญชนะต้น ม. ในภาษาไทยคำตี้ เช่นในคำว่า “บ้าน (หมู่บ้าน)” (สุริยา รัตนกุล. 2548 : 20-22; อ้างจาก Gurdon. 1895: 157-64)

ภาษาไทยกับภาษาไทยอาหม คำที่ภาษาไทยออกเสียงเป็น ว. ไทยอาหมออกเสียงเป็น บ. (สุริยา รัตนกุล. 2548: 35; อ้างจาก บรรจบ พันธุมเมธา. 2504: .281-283) ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาไทย /w/ หวี แหวน หวาย

คำภาษาไทยอาหม /b/ บี แบน บาย

ภาษาไทยกับภาษาไทยเม ภาษาไทเมเป็นภาษาของกลุ่มชนเผ่าไทในประเทศพม่าที่มีหลักแหล่งอยู่ที่ลุ่มแม่น้ำเม ตรงบริเวณเหนือสุดของประเทศพม่าที่เป็นชายแดนต่อกับเขตมณฑลยูนนานของจีน ปัจจุบันศูนย์กลางของกลุ่มชนที่พูดภาษาไทยเมอยู่ที่เมืองน้ำคำ (Nam Kham) เมืองบาโม (Bhamo) หรือที่เรียกอย่างไต่ว่า ม่านโหม่ นอกจากนี้ชาวไทเมยังมีกระจัดกระจายเข้าไปถึงมณฑลยูนนาน ประเทศจีนด้วย (สุริยา รัตนกุล. 2548: 58; อ้างจาก บรรจบ พันธุมเมธา. 2526: 64) คนที่นี้ออกเสียง น. เป็น ล.ทุกคำ เมื่อฟังเขาพูดถึงต้องถ่ายทอดจากเสียง ล.เป็น น. ถึงพอจะเข้าใจได้

คำภาษาไทย /n/ เนื้อ น้ำ นิ่ง นั่ง นอน

คำภาษาไทยเม /n/ เล่อ ล่า เล่ง ลั่ง ล้อน

ภาษาไทยกับภาษาไทยชิน ไทชิน เรียกอีกชื่อว่า ไทชิน เป็นภาษาในกลุ่มไทฉานภาษาหนึ่งที่ใช้พูดจากันในแคว้นเชียงตุง ประเทศพม่า มีเสียงปฏิภาคในกลุ่มเสียงพ่นลม กับเสียงไม่พ่นลม (สุริยา รัตนกุล. 2548 : 65-70 ; อ้างจาก บรรจบ พันธุมเมธา. 2526: 70-76) ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาไทย /t.p/ ทาง ประโยชน์ ประการ

คำภาษาไทย /t.p/ ต่าง พะโยด ผการ

ภาษามูลัมกับภาษาไทย ชาวมูลัม หรือ ชาวมูหล่าวเป็นเผ่าชาวเขาของจีนที่มีจำนวนประชากรไม่มากนัก เรียกตัวเองว่า “หลิง” บ้างเรียกว่า “จิ้น” ชาวจ้วงเรียกชนกลุ่มนี้ว่า “บูจิ้น” ชาวฮั่นเรียกชื่อชนกลุ่มนี้ว่า “มูหล่าว” หลังการก่อตั้งสาธารณรัฐประชาชนจีนเรียกชื่อชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้อย่างเป็นทางการว่าชนเผ่ามูหล่าว ชาวมูหล่าวมีวิวัฒนาการมาจากชาวเหลียวในอดีต หลังจากยุคราชวงศ์ถังและซ่งเป็นต้นมา เอกสารประวัติศาสตร์ล้วนมีกล่าวถึงชาวเหลียว หรือชาวหลิง ในบันทึกราชวงศ์ซ่งมีกล่าวถึงชาวเหลียวและชาวหลิงว่า “ชาวหลิงมีอีกชื่อว่าชาวเหลียว ชื่อเรียกพื้นเมืองว่ามูหล่าว (毋佬)” นักวิชาการมีความเห็นว่า ชาวมูหล่าวแยกตัวออกมาจากชาวหลิง และชาวเหลียว รวมและก่อตัวกันเป็นชนเผ่าใหม่ในสมัยซ่ง (เมซม สอดส่องกฤษ. 2550: 87) คำที่ในภาษาตระกูลไทออกเสียงว่า “ตา” และ “ตาย” นั้น ภาษามูลัมออกเสียงเป็น **mxa** และ **pxai** (สุริยา : 2548 : 123) ตัวอย่างคำเดียวกันนี้ ข้อมูลจาก Liang Min and Zhang Junru (梁敏, 张均如:1996) เสียงพยัญชนะต้น ต ในภาษาไทยเป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง /mt/ ในภาษามลายู คือ “ตา” mata กับ “ตาย” matay

ภาษาจ้วงใต้กับภาษาไทย (หลี่, ฟู่เซิน; และคนอื่นๆ. 2539: 105-136)

คำภาษาเตอเปี้ยว /t/ ตอง ต่า ตัง ตุง ต่าง

คำภาษาไทย /th/ ทุง ทอ ถัง ท้อง ถึง

ภาษาฉานกับภาษาไทย ภาษาไทฉานมีพูดกันในมณฑลยูนนาน ประเทศจีน เป็นส่วนที่ต่อเนื่องกับภาษาไทฉานที่พูดกันอยู่ในประเทศพม่าตนเอง ซึ่งก่อนที่จะมีการปักปันเขตแดนประเทศพม่าและประเทศจีนอย่างแน่นอน ดินแดนแถบนี้ก็เป็นดินแดนของผู้ที่พูดภาษาไทฉานทั้งหมด (สุริยา รัตนกุล. 2548: 50) ภาษาฉานออกเสียง ร เป็น ล ส่วนพยัญชนะต้นเสียง /d/ ในภาษาไทยเป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง /l/ ในภาษาฉาน ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาฉาน /l/ ลั้ง ลั้ง หลี เหลิน

คำภาษาไทย /r.d/ รุ่ง รัง ดี เดือน

ภาษาดังกับภาษาไทยชนเผ่าตั้งอาศัยอยู่ในมณฑลกุ้ยโจวมณฑลหูหนานและในเขตปกครองตนเองเผ่าจ้วงมณฑลกว่างซี จากการสำรวจจำนวนประชากรครั้งที่ 5 ของจีนในปี 2000 ชนกลุ่มน้อยเผ่าตั้งมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,960,293 คน ภาษาที่ใช้คือภาษาดัง จัดอยู่ในภาษาตระกูลจีนทิเบต สาขาภาษาจ้วงตั้ง แขนงภาษาดังส่วย แบ่งออกเป็นสองสำเนียงภาษาคือ สำเนียงตั้งเหนือ และสำเนียงตั้งใต้ ไม่มีภาษาอักษรเป็นของตัวเอง ส่วนใหญ่

ใช้อักษรจีน กระทั่งในปี ค.ศ. 1958 มีการประดิษฐ์ภาษาอักษรโดยใช้อักษรภาษาลาตินขึ้นใช้ ชาวตังในสมัยฉิน อันอาศัยกระจาดกระจายอยู่ในบริเวณที่เป็นมณฑลกว้างตง และกว้างซีในปัจจุบัน ในสมัยนั้นเรียกชนกลุ่มนี้ว่า ลั่วเยว่ซึ่งเป็นกลุ่มชนเผ่าย่อยของชาวไปเยว่ หลังสมัยราชวงศ์เว่ยและจิ้นเรียกชาวลั่วเยว่นี้ว่าเหลียว กลุ่มชนที่จัดเป็นกลุ่มย่อยของชาว “ไปเยว่” ในปัจจุบันมีชาวตัง ชาวเหมาหนาน ชาวจ้วง และชาวส่วย ชนทั้งสี่กลุ่มนี้มีความสัมพันธ์ด้านภาษา วัฒนธรรม ความเป็นอยู่และบริเวณที่อยู่ใกล้เคียงและคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะทางด้านภาษา นักภาษาศาสตร์จีนจัดภาษาทั้งสี่ภาษานี้ในตระกูลภาษาจีนทิเบต สาขาภาษาย่อยจ้วงตัง จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์สันนิษฐานได้ว่าชาวตังก็คือชาวลั่วเยว่ที่มีอารยธรรมสืบทอดกันมาตั้งแต่สมัยฉินจนปัจจุบัน (เมซม สอดส่องกฤษ. 2550: 53) ข้อมูลปรากฏที่พบ คือ เสียง /l,j/ ในภาษาตัง เป็นเสียงปรากฏกับเสียง /d,b/ ในภาษาไทยตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาตัง /l,j/ lai55 jan22 (Dong Language 侗语, 2552: Online)

คำภาษาไทย /d,b/ ดี บ้าน

ภาษาส่วยกับภาษาไทย ชนกลุ่มน้อยเผ่าส่วย (อ่านตามเสียงอักษรจีนว่า 水 shui3) ส่วนใหญ่มีถิ่นฐานอยู่ที่เขตปกครองตนเองเผ่าส่วย มณฑลกุ้ยโจว และกระจายอยู่ตามอำเภอต่างๆของมณฑลกุ้ยโจว และมีส่วนน้อยที่กระจาดกระจายอยู่ในตำบลต่างๆของมณฑลกว้างซี จากการสำรวจจำนวนประชากรครั้งที่ 5 ของจีนในปี 2,000 ชนกลุ่มน้อยเผ่าส่วยมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 406,902 คน พูดภาษาภาษาส่วย จัดอยู่ในภาษาตระกูลจีนทิเบต สาขาภาษาจ้วงตัง แขนงภาษาดั่งส่วย มีภาษาอักษรเป็นของตนเอง แต่ปัจจุบันใช้อักษรจีน จากเอกสารบันทึกโบราณ รวมไปถึงตำนานบอกเล่าตลอดจนเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวส่วยสามารถวิเคราะห์และสืบประวัติชาวส่วยได้ว่าชาวส่วยสืบเชื้อสายและแตกแขนงมาจากชนเผ่าโบราณ “ไปเยว่” ซึ่งมีอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยฉินอัน ในสมัยถังและซ่งมีชื่อเรียกเป็นชื่อเดียวกันกับชนเผ่าที่พูดภาษากลุ่มจ้วงตังว่า “เหลียว” จนถึงสมัยหมิงและชิงจึงแยกตัวเองออกมาเรียกตัวเองว่า “ส่วย” (水) อารยธรรมของชาวส่วยเริ่มถือกำเนิดตั้งแต่สมัยเป่ย์ซ่ง โดยตั้งถิ่นฐานเป็นหลักแหล่งอยู่บริเวณรอยต่อของต้นแม่น้ำหลง และต้นแม่น้ำตูหลิว โดยมีชื่อเรียกในสมัยนั้นว่า “เขตฝูส่วย” ปัจจุบันบริเวณดังกล่าวคือเขตตำบลปกครองตนเองเผ่าส่วยและรอยต่อของเมืองลี่โปกับแม่น้ำหวน (เมซม สอดส่องกฤษ. 2550: 216) ข้อมูลเสียงปรากฏคือ เสียง /t,p,h,j/ ในภาษาส่วย เป็นเสียงปรากฏกับเสียง /th,ph,s,k/ ในภาษาไทยตามลำดับ ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาส่วย /t,p,h,j/ tan24 pu53 ha:m24 ju31 (Sui Language 水语, 2552: Online)

คำภาษาไทย /th,ph,s,k/ ถึง พ่อ สาม ภู

ภาษาหลี่กับภาษาไทย ชนกลุ่มน้อยเผ่าหลี่อาศัยอยู่ตามเชิงเขาบริเวณตอนใต้ของมณฑลไหหลำและยังมีกระจายอาศัยอยู่ทั่วไปบริเวณมณฑลไหหลำ สำเนียงภาษา การแต่งกาย แตกต่างกันไปตามแต่ละท้องที่ ชื่อเรียกตัวเองก็แตกต่างกันด้วย เช่น บั้น(伴) ฉี (岐) ฉี (杞) เหมยฝู (美孚) เป็นต้น จากการสำรวจจำนวนประชากรครั้งที่ 5 ของจีนในปี 2,000 ชนกลุ่มน้อยเผ่า หลี่ มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 1,247,814 คน ภาษาที่พูดคือภาษาหลี่ จัดอยู่ในภาษาตระกูลจีนทิเบต สาขาจ้วงต้ง แขนงภาษาหลี่ ปี 1957 ประดิษฐ์อักษรขึ้นใช้โดยใช้อักษรลาติน ชนชาวหลี่สืบเชื้อสายมาจากชาวไป๋เยว่ในสมัยโบราณ ในอดีตชาวฮั่นมีคำเรียกชนกลุ่มน้อยทางตอนใต้หลายชื่อ โดยไม่ได้แบ่งว่าเป็นชนกลุ่มใด เป็นชื่อที่เรียกรวม ๆ กัน เช่น ในสมัยฮั่นเรียกว่าลั่วเยว่ สมัยตงฮั่นเรียกว่า หลี่หมาน สมัยสุยและถังเรียกว่าหลี่และเหลียว บรรพบุรุษของชาวหลี่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ที่เกาะไหหลำก็รวมอยู่ในชนกลุ่มน้อยดังกล่าวด้วย จนกระทั่งปลายสมัยราชวงศ์ถังจึงเริ่มมีชื่อเรียกชนกลุ่มน้อยที่ไหหลำว่า “หลี่” (黎) ถึงสมัยซ่งจึงกำหนดให้เป็นชื่อเรียกชนกลุ่มน้อยกลุ่มนี้และเรียกต่อกันมาจนถึงปัจจุบัน (เมซม.2550:136) ข้อมูลเสียงปฏิภาค คือ เสียง/f.v/ ในภาษาหลี่เป็นเสียงปฏิภาคกับเสียง /s/ ในภาษาไทย ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาหลี่ /f.v/ fu11 fu:t55 va:u53 ve:g'11 (Li Language 黎语, 2552: Online)

คำภาษาไทย /s/ สาม ลิบ สูด เลื่อ

ภาษาลาเจียกับภาษาไทย ภาษานี้เขียนชื่อตามอักษรโรมันได้หลายชื่อ แล้วแต่เราจะเลือกเขียนตามแบบใคร การเขียนว่า Lakkia เป็นการเขียนตามแบบนักภาษาศาสตร์ซึ่งนิยมเขียนชื่อภาษานี้ว่า Lakkia เป็นลำดับมาตั้งแต่ Yakhontov นักภาษาศาสตร์ชาวรัสเซีย ส่วนการเขียนชื่อภาษานี้ว่า La – jia เป็นการถ่ายทอดเสียงภาษาจีนเป็นภาษาโรมัน ส่วนการเขียนว่า Lakkja เป็นการถ่ายทอดเสียงตามที่คนที่พูดภาษานี้เรียกชื่อภาษาของตนเอง ภาษานี้เป็นภาษาที่ใช้พูดกันอยู่บนแผ่นดินใหญ่ของจีน ในมณฑลกวางสี อยู่อาศัยปะปนกับชนที่พูดภาษาเข้า (สุรียา รัตนกุล, 2548: 145-151) ชื่อภาษาลาเจียนี้ ภาษาจีนเขียนว่า 拉 珈 อ่านตามระบบถ่ายทอดเสียงที่เรียกว่า Pinyin ซึ่งเป็นระบบการถ่ายทอดเสียงภาษาจีนด้วยอักษรโรมันว่า La jia ข้อมูลเสียงปฏิภาค คือ คำที่ภาษาไทยออกเสียงเป็น /ต/ ภาษาลาเจียออกเสียงเป็น /ปล/ ตัวอย่างคำเช่น

คำภาษาลาเจีย /pl/ pla plei plak pluk (梁敏, 张均如, 1996: 52-75)

คำภาษาไทย /t/ ตา ตาย ตึก(แตน) ตูก

จากการวิเคราะห์ลักษณะการปฏิภาคท้ายตารางที่ 3 ตัวอย่างคำที่มีความสัมพันธ์แบบปฏิภาคในภาษาตระกูลไทต่างๆ มีลักษณะการปฏิภาคแสดงในตารางที่ 4 ต่อไปนี้

ตารางที่ 4 ตัวอย่างลักษณะคำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาคในภาษาตระกูลไท

การเปรียบเทียบภาษา	ตัวอย่างคำในภาษาตระกูลไทที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาค	ลักษณะการปฏิภาค					
		1	2	3	4	5	6
อู๋หมิง - ไทย	ร่าว หรือ ริว รำบ หราม ร้อน หรา หั่ว หู หิว หาบ หาม หั้น หา	✓	✓	✓	✓	✓	
เต๋อป่าว - ไทย	คอง ต่า ต่ง ตุ่ง ต่าง ทุง ทอ ตัง ท้อง ถึง		✓	✓	✓	✓	
อาหม - ไทย	รึน รำย รุก หราบ หร่า หรือ รอก หึน หาย หก หาบ ห่า ห่อ หอก	✓	✓	✓		✓	
อีสาน - ไทย	ฮัก ฮ้อน เขื่อน ฮุ่ง เขียน รัก ร้อน เรือน รุ่ง เรียน	✓					
ไทเมา - ไทย	เล่อ ล่า เล่ง ลั้ง ล้อน เหลือ น้ำ หนึ่ง หนึ่ง นอน	✓	✓	✓		✓	
ไทเขิน - ไทย	ทาง ประโยชน์ ประการ ต่าง ฝะโฮยด ผการ	✓		✓			
มู่หล่าว - ไทย	m̥yá p̥yái / mata matay ตา ตาย / ตา ตาย	✓					
คำตี้ - ไทย	ฟ้า ม่าน ฟ้า บ้าน	✓					
ฉาน - ไทย	ลั้ง ลั้ง หลี่ หลิน รุ่ง รุ่ง ตี เคือน	✓	✓				
ตัง - ไทย	lai55 jan22 ตี้ บ้าน		✓	✓			
ส่วย - ไทย	laŋ24 pu53 ha:m24 ju31 ja:u33 ถึง พ่อ สาม ญ เอว	✓	✓	✓			
หลี - ไทย	ba:n53 fu11 fu:ɬ55 va:u53 ve:g'11 เหมือน สาม สิบ สูด เสื่อ				✓	✓	✓
ลาเจีย - ไทย	pla plei plak pluk ตา ตาย ตัก(แตน) ตุก	✓	✓				

จากการวิเคราะห์ลักษณะปฏิภาคของคำในตัวอย่างภาษาตระกูลไทต่างๆข้างต้นจะเห็นว่า ลักษณะการปฏิภาคที่ทุกภาษามีคือ อย่างน้อยมีการปฏิภาคลักษณะที่ 1 และ 2 ซึ่งหมายถึง มีส่วนที่เหมือนกันทั้งคำและใกล้เคียงกันทั้งคำ มีบางภาษาเท่านั้นที่ไม่มี อาจเป็นเพราะข้อมูลที่น่ามาวิเคราะห์ที่ไม่เพียงพอก็เป็นได้ หากมีข้อมูลรายการคำศัพท์มากกว่านี้ อาจตัดสินใจได้เสียเลยว่า ต้องมีลักษณะการปฏิภาคแบบที่ 1 แต่อย่างไรก็ตาม ในภาษาที่ไม่มีข้อมูลลักษณะปฏิภาคแท้ ก็ยังมีลักษณะปฏิภาคแบบอื่นๆ อันเป็นหลักฐานที่สามารถระบุความสัมพันธ์ได้ว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เป็นคำศัพท์ที่มีต้นกำเนิดมาจากพ่อแม่หรือปู่ตายายเดียวกัน เป็นหลักฐานที่นำไปสู่การสรุปว่าเป็นคำศัพท์ร่วมเชื้อสายเดียวกันได้

บทสรุป

จากข้อมูลการเปรียบเทียบตัวอย่างคำภาษาจ้วงทั้งจ้วงเหนือและจ้วงใต้กับภาษาไทย การเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาไทอาหม การเปรียบเทียบภาษาไทยกับภาษาไทยถิ่นอีสานและถิ่นเหนือข้างต้นจะสังเกตเห็นว่าเสียงปฏิภาคที่ปรากฏเด่นชัดคือการปฏิภาคระหว่างเสียง /r/ – /h/ – /k/ – /kh/ ซึ่งลักษณะการปฏิภาคแบบนี้ก็พบในภาษาจีนกับภาษาไทยด้วยเช่นกัน

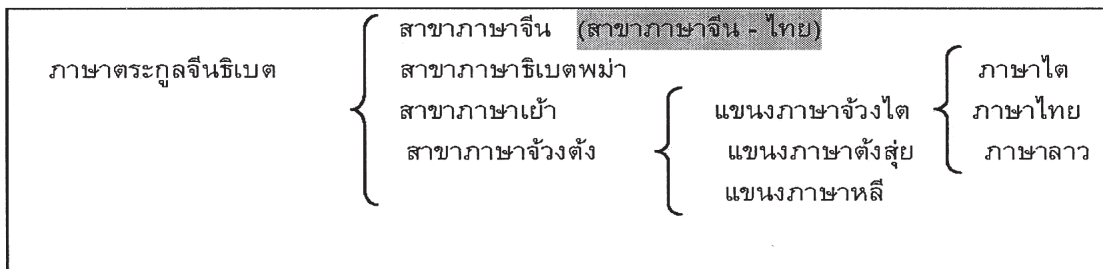
และจากข้อมูลเสียงปฏิภาคอื่นๆ ระหว่างภาษาจีนกับภาษาไทย และภาษาต่างๆในภาษาตระกูลไท พบว่า คำที่มีพยัญชนะต้นเป็นเสียงปฏิภาค มีลักษณะการปฏิภาคเป็นไปในรูปแบบและลักษณะเดียวกัน ที่สำคัญคือทุกภาษามีลักษณะการปฏิภาคแท้ คือต่างกันเพียงเสียงพยัญชนะต้นเท่านั้น ส่วนเสียงสระ พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์เหมือนกันทุกประการ

สำหรับความสัมพันธ์ของภาษาจีนกับภาษาจ้วงนั้น หลี่ ฟางกู่ย (Li. 1957: 315-22) จัดว่า “ภาษาจ้วงเป็นภาษาที่อยู่ในแขนงภาษาจ้วง-ไต สาขาภาษาจ้วงตั้ง ตระกูล ภาษาจีน-ทิเบต” โดยที่ในตระกูลภาษาจีนทิเบต แบ่งเป็น 4 สาขา คือ สาขาภาษาจีน สาขาภาษาทิเบตพม่า สาขาภาษาเย้าและสาขาภาษาจ้วงตั้ง ในสาขาภาษาจ้วงตั้งแบ่งเป็น 3 แขนงคือ แขนงภาษาจ้วงไต (ประกอบด้วยภาษาจ้วง ภาษาบูอี ภาษาไต ภาษาไทย ภาษาลาว เป็นต้น) แขนงภาษาดังส่วย (ประกอบด้วยภาษาดัง ภาษาส่วย ภาษามูหล่าว ภาษาเหมาหนาน ภาษาลาเจีย ภาษาหยางกวาง ภาษาโม่ว เป็นต้น) และแขนงภาษาหลี่ (ประกอบด้วยภาษาหลี่)

ชื่อภาษาดังกล่าวข้างต้น เขียนด้วยอักษรจีนและอ่านเป็นภาษาจีน ดังนี้ (瑶 Yao) จ้วง (壮 Zhuang) Zhuang) ไต (傣 Dai) บูอี (布依 Buyi) ดัง (侗 Dong) ส่วย (水 Shui) มูหล่าว (仡佬 Mulao) เหมาหนาน (毛南 Mao nan) ลาเจีย (拉珈 Lajia) หยางกวาง (佯僂 Yangguang) โม่ว (莫 Mo) หลี่ (黎 Li)

สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีนดังแผนภูมิต่อไปนี้

แผนภูมิภาษาตระกูลจีนทิเบต : ดัดแปลงจาก Lifanggui (1997)

หากนับตามความสัมพันธ์อันญาติ นั่นก็หมายความว่า ภาษาไทยเป็นลูกของภาษาจ้วงเป็นหลานของภาษาจีน ทำให้พบคำศัพท์ร่วมเชื้อสายหลงเหลือให้เป็นหลักฐานเพื่อยืนยันความสัมพันธ์ทางสายเลือดได้

และข้อมูลความสัมพันธ์แบบเสียงปฏิภาครระหว่างภาษาไทยกับภาษาจีน ทั้งเสียง /r/ – /h/ – /k/ – /kh/ และเสียงอื่น ๆ อีกหลายคู่ เป็นจุดน่าสงสัยว่า ภาษาไทยน่าจะมีความใกล้ชิดกับภาษาจีนเหมือนอย่างที่ภาษาจ้วงใกล้ชิดกับภาษาจีน นั่นคือ เป็นลูกของจีน – ทิเบต ร่วมท้องเดียวกันกับภาษาจ้วง นำไปสู่การสนับสนุนแนวคิด “สาขาภาษาจีน – ไทย” (ข้อความที่เรงเงาในแผนภูมิภาษาข้างต้น) ที่แน่นอนยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- จิตร ภูมิศักดิ์. (2519). **ความเป็นมาของคำสยาม ไทย ลาว และขอม และลักษณะทางสังคมของชื่อชนชาติ**. กรุงเทพฯ: โครงการตำราสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ดำรงพล อินทร์จันทร์. (2546, กรกฎาคม - กันยายน). **เงาคำ กับตัวตนของคนอาหม. วารสารเมืองโบราณ**. 29(3). สืบค้นเมื่อ 1 มิถุนายน 2553, จาก <http://www.sarakadee.com/m-boran/2003/07-09/index.htm>
- เอียรชัย เอี่ยมวรเมธ. (2541). **พจนานุกรมจีน-ไทย**. กรุงเทพฯ: รวมสาส์น.
- บรรจบ พันธุเมธา. (2504). **กาเลหม่านไต**. สตรีสาร.
- _____. (2526). **กาเลหม่านไตในรัฐฉานและคำตี้เมืองขาง**. กรุงเทพฯ: คณะอนุกรรมการเผยแพร่เอกลักษณ์ของไทยในคณะกรรมการเอกลักษณ์ของชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- บุญช่วย ศรีสวัสดิ์. (2547). **ไทยสิบสองปันนาเล่ม 1**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศยาม.
- ปราณี กุลละวณิชย์. (2535). **พจนานุกรมจ้วงไต – ไทย**. กรุงเทพฯ: คณะอักษรศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปราณี กุลละวณิชย์; วิทยา จิโรจน์กุล; และ กัลยา ดิงศภักดิ์, ม.ร.ว. (2527). **ศัพท์ไท 6 ภาษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์ภาษาและวรรณคดีไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เมฆม สอดส่องเกษ. (2550). **ชนกลุ่มน้อยในประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน**. อุบลราชธานี: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.

- ลัดดาวัลย์ ชัยสกุลสุรินทร์. (2538). **ภูมิศาสตร์ภาษาจังหวัดลพบุรี: การศึกษาคำศัพท์และเสียงปฏิภาค ชุด ข-จ-ช**. วิทยานิพนธ์ อ.ม. (ภาษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เรืองเดช ปันเขื่อนขัตติย์. (2531). **ภาษาถิ่นตระกูลไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย.
- วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. (2551). **ภาษาไทยถิ่น**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; และคนอื่นๆ. (2539). **ภาษาและวัฒนธรรมของชนชาติกัม-ไท (จ้วง-ต้ง): รายการคำศัพท์**. กรุงเทพฯ: บริษัทสหธรรมิก.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; เวณ, มิ่งยิง; และ เวณ, ยิง. (2546). **พจนานุกรมฮโย-จีน-ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอกพิมพ์ไทย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; เวย, เอ็ดมันสัน. (2546). **พจนานุกรมฮโย-จีน-ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอกพิมพ์ไทย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; โจว, กั๋วเหยียน. (2543). **วรรณกรรมของชนชาติกัม-ไท (จ้วง-ต้ง) ใน ประเทศจีน**. บรรณาธิการโดย เอี่ยม ทองดี. หน้า 239-266. กรุงเทพฯ: บริษัทสหธรรมิก.
- _____. (2552). **การเปรียบเทียบคำลักษณนามในภาษาตระกูลไท-กะได**. กรุงเทพฯ: บริษัทสามลดา.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; ฉิน, เขียวหาง. (2549). **พจนานุกรมจ้วงเหนือ-จีน-ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอกพิมพ์ไทย.
- สมทรง บุรุษพัฒน์; สุมิตรา สุวรรณ์เดชา; และ ย้ง ฉวน. (2543). **พจนานุกรมกัม-จีน-ไทย-อังกฤษ**. กรุงเทพฯ: บริษัทเอกพิมพ์.
- สมทรง บุรุษพัฒน์, เอ็ดมันสัน, เจอร์รี่ เอ; และ ชินนอท, มีแกน . (2541). **แนะนำชนชาติไท-กะได**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สหธรรมิก.
- สมพงศ์ วิทยศักดิ์พันธุ์. (2550). **การศึกษาภาษาไทยและภาษาไทยเปรียบเทียบ**. เชียงใหม่: ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุริยา รัตนกุล. (2548). **นานาภาษาในเอเชียอาคเนย์: ภาษาตระกูลไท**. กรุงเทพฯ: สหธรรมิก.
- สุวัฒน์ เลี่ยมประวัติ. (2528, กรกฎาคม-ธันวาคม). **เสียงปฏิภาคระหว่างภาษาไตมา ไตคำตี้และ ลานนา**. **วารสารภาษาและวัฒนธรรม**. 5(2): 27-49.
- หลี่, ฟู่เชิน; และคนอื่นๆ. (2539). **ชาวจ้วง**. แปลโดย เหลียงหยวนหลิง. กรุงเทพฯ: สุริวงศ์บุ๊กเซ็นเตอร์.
- อนุมานราชธน, พระยา. (2517). **นิรุกติศาสตร์ เล่ม 1-2**. ม.ป.ท.: เจริญรัตน์การพิมพ์.
- Benedict, Paul K. (1942). **Thai, Kadai and Indonesian: A New Alignment in Southeastern Asia**. **American Anthropologist**. 44: 576-601.

- _____. (1975). **Austro-Thai: Language and culture**. New Haven: HRAF Press.
- Brown, J. Marvin. (1965). From Ancient Thai to Modern Dialects. **In From Ancient Thai to Modern Dialects, and Other Writings on Historical Thai Linguistics**. Bangkok: White Lotus.
- Burusphat, Somsong. (2006). **Northern Zhuang Chinese Thai English Dictionary**. Bangkok : Ekphimthai.
- Chamberlain, James R. (1972). The Origin of The Southwestern Tai. **In Bullentin des Amis Du Royaume Laos**. Vientiane. 7-8: 233 – 44.
- Crystal, David. (1997). **A Dictionary of Linguistics and Phonetics**. Malden: Blackwell.
- Diffloth, Ge´rard. (1974). **Austro-Asiatic Languages**. Encyclopaedia Britannica. 15 th ed. pp. 480-484. Chicago: Encyclopedia Britannica.
- Dodd, William C. (1923). **The Tai Race-Elder Brother of Chinese**. Cedar Rapids, Iowa: The Torch Press.
- Dong Language 侗语**. (2552). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2552, จาก <http://baike.baidu.com/view/928668.htm>
- Edmondson, J.A.;& Solnit, D.B, editors. (1997). **Comparative Kadai: the Tai branch**. Dallas, TX: University of Texas at Arlington.
- Gedney, William J. (1972). A Checklist for Determining Tones in Tai Dialects. **In Studies in Linguistics in Honor of George L.Trager**. Edited by M. Estelle Smith. pp. 423-37. The Hague: Mouton.
- Gurdon, Philip Richard Thornhagh. (1895). On the Khamtis. **Journal of the Royal Asiatic Society**. (1895): 157-64.
- Grierson,G.A. (1903 - 28). **Linguistics survey of India,11 vols**. Culcutta: Office of the Superemendent of Government Printing.
- Hartmann, John F. (1986). **Style, Scope, and Rigor in Comparative Tai Research**. Edited by Robert J Bickner; Thomas J. hudak;& Pacharin Peyasantiwong.
- Lebar, Frank M. (1964). **Ethnic Groups of Mainland Southeast Asia**. New Haven, Conn: Human Relations Arca files Press.
- Li, Fang-Kuei. (1957a). The Jui Dialect of Po-ai and the Northern Tai. **Academia Sinica/Bulletin of the Institute of History and Philology**. 29(1): 315-22.

- _____. (1957b). The Jui Dialect of Po-ai: Phonology. **Academia Sinica/Bulletin of the Institute of History and Philology**. 28(2): 551-6.
- _____. (1959). Classification by Vocabulary: Tai Dialects. **Anthropological Linguistics**. 1(2): 15-21.
- _____. (1960). A tentative Classification of Tai Dialects. In **Culture in History: Essays in Honor of Paul Radin**. Edited by Stanley Diamond. pp. 951-8. New York: Columbia University Press.
- _____. (1965). The Tai and Kam-Sui Languages. In **Indo-Pacific Linguistic Studies (Lingua 14-15), V. i**. pp. 148-79.
- _____. (1976). Sino-Tai. In **Computational Analyses of Asian & African Languages** (National Inter-University Research Institute of Asian and African languages and cultures, Tokyo), **No. 3**. Edited by Mantaro J. Hashimoto. pp. 39-48. Genetic Relationship, Diffusion and Typological Similarities of East end Southeast Asian Languages (Papers of the 1st Japan-U.S. Joint Seminar on East and Southeast Asian Linguistics), Tokyo, Japan Society for the Promotion of Science, 230-9).
- _____. (1977). **A Handbook of Comparative Tai (Oceanic Linguistics special Publication), No. 15**. p.389. Honolulu: University Press of Hawaii.
- Li Language 黎语**. (2552). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2552, จาก <http://baike.baidu.com/view/533862.htm>
- Manomaivibool, Prapin. (1975). **A Study of Sino-Thai Lexical Correspondence**. Dissertation Ph.D. n.p.: University Of Washington.
- Robinson, Edward Raymond III. (1994). **Further Classification of Southwestern Tai "P" Group languages**. Thesis M.A. (Linguistics). Bangkok: Graduate School Chulalongkorn University.
- Sui Language 水语**. (2552). สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2552, จาก <http://baike.baidu.com/view/533858.htm>
- Wilailuck, Daecha. (1986). **A Comparative Study of the Phonology of Six Tai Dialects Spoken in Amphoe Tha Tako, Changwat Nakhon Sawan**. Thesis M.A. (Linguistics). Bangkok:
- 龚群虎. (2002). 《汉泰关系词的时间层次》上海: 复旦大学出版社.
- 郭锡良. (1986). 《汉字古音手册》北京: 北京大学出版社.
- 梁敏, 张均如. (1996). 《侗台语族概论》北京: 社会科学出版社.